

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/220485,Marek-Galezowski-Smierc-Waclawa-Bojarskiego.html>
27.02.2026, 09:20

Marek Gałęzowski: Śmierć Wacława Bojarskiego

Niespełna dwudziestoletni poeta, prozaik, krytyk literacki, współzałożyciel pisma „Sztuka i Naród”, zmarł jedenaście dni po ciężkim zranieniu go przez Niemców na jednej z ulic rodzinnej Warszawy.

[Konspiracja](#) [Kultura](#) [Okupacja niemiecka](#)

05.06

Urodzony 30 października 1921 r., uczył się w Gimnazjum i Liceum im. Jana Zamoyskiego. Maturę zdał już na tajnych kompletach tej szkoły w czasie okupacji niemieckiej, po czym rozpoczął studia polonistyczne na konspiracyjnym Uniwersytecie Warszawskim. W 1941 r. wstąpił do organizacji Konfederacja Narodu, przyjmując pseudonim „Czarnota”.

Podziemna działalność artystyczna

W kwietniu następnego roku Bojarski został jednym z założycieli pisma „Sztuka i Naród”. To on był pomysłodawcą tytułu tego pierwszego w okupowanym kraju konspiracyjnego periodyku w całości poświęconego kulturze. W styczniu 1943 r., po aresztowaniu przez Niemców Bronisława Kopczyńskiego, objął redakcję pisma (od numeru drugiego).

Opublikował w „Sztuce i Narodzie” wiele opowiadań, wierszy, liryków prozą, szkiców literackich, artykułów polemicznych (m.in. z Tadeuszem Borowskim – „Co po nas zostanie”), recenzji literackich i teatralnych. Był także autorem tekstów i muzyki do piosenek żołnierskich, wykonywanych przez oddziały bojowe KN, m.in. „O Natalio” i „Kompania szturmowa”. Jego najbardziej znanym wierszem był liryk prozą „Ranny różą”. Uwagę zwracały także inne, jak przykładowo „Hymn”, z taką oto strofą:

„Czy wiesz?
Żeby ból mój w krzyk jeszcze nie stwardniał,
Tak po prostu ku śmierci otwarty
Wiatr młodości
Łapczywie połykam ustami”

Wspomniana twórczość literacka i krytyczna nie wyczerpywała aktywności Bojarskiego, który brał też udział w podziemnym życiu teatralnym. Na początku 1942 r. był jednym z założycieli Sceny Eksperymentalnej, na której wystąpił w grotesce Konstantego I. Gałczyńskiego „Męczyzna w damskim kapeluszu”. Reżyserował także pantomimę do sztuki Stanisława I. Witkiewicza „Wariat i zakonnica” (ta jednak nie doczekała się wystawienia). Był ponadto autorem i recytatorem Teatru Kukiełkowego K. Pieniążka, m.in. napisał dwie szopki polityczne.

Geniuszowi Słowiańszczyzny – rodacy

Ta wszechstronna aktywność w podziemnym życiu kulturalnym została przerwana 25 maja 1943 r. Wówczas to Bojarski, wraz z dwoma innymi poetami z kręgu „Sztuki i Narodu” – Tadeuszem Gajcym i Zdzisławem Stroińskim – wziął udział w akcji złożenia wieńca pod pomnikiem Mikołaja Kopernika. Na dołączonej do kwiatów szarfie napisano „Geniuszowi Słowiańszczyzny – rodacy”, a autorem tej dedykacji był Bojarski. Celem akcji było nie tylko uczczenie 400. rocznicy śmierci

wielkiego astronoma, przypadającej na 24 maja 1943 r., ale zaprotestowanie przeciw działaniom propagandy nazistowskiej, która starała się uczynić z Kopernika Niemca.

[Czytaj artykuł Marka Gałęzowskiego *Śmierć Wacława Bojarskiego* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Konspiracja, Kultura, Okupacja niemiecka

Artykuł

Waclaw Bojarski